

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

гр. Луковит, 23 септември 2020 г.

РАЙОНЕН СЪД ЛУКОВИТ в закрито съдебно заседание на двадесет и трети септември две хиляди и двадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ВЛАДИСЛАВА ЦАРИГРАДСКА

Като разгледа докладваното от съдия Цариградска административно-наказателно дело № 137/2020 г. и за да се произнесе след съвещание съобрази следното:

Производството е по реда на чл. 485 и следващите от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) във връзка с член 267, ал. 2 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС)

Делото е образувано по повод Постановление на Районна прокуратура Луковит, с което се предлага обвиняемият да бъде признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 345, ал. 2 от Наказателния кодекс (НК), като на основание чл. 78а, ал. 1 НК да бъде освободен от наказателна отговорност и да му се наложи административно наказание глоба.

СТРАНИ ПО ДЕЛОТО

Обвинител Районна прокуратура Луковит

Обвиняем AZ

Защитник адвокат Р. М.

ПРЕДМЕТ НА ГЛАВНОТО ПРОИЗВОДСТВО

1. С Постановление от Районна прокуратура Луковит се предлага обвиняемият AZ да бъде признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 345,

ал. 2 НК за това, че на 29.05.2020 г., около 13.10 часа по ул. „В.“ в гр. Л. управлявал моторно превозно средство – мотоциклет „Ямаха“, което не е регистрирано по надлежния ред в нарушение на чл. 140, ал. 1 и ал. 2 от Закона за движението по пътищата (ЗДвП) и Наредба №I-45 от 24.03.2000 г. за регистриране, отчет, пускане в движение и спиране от движение на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства (Наредбата), след което на основание чл. 78а, ал. 1 НК да бъде освободен от наказателна отговорност и да му се наложи административно наказание глоба.

ФАКТИТЕ ПО ДЕЛОТО

2. От материалите по досъдебното производство се установява, че на 29.05.2020 г. обвиняемият AZ бил спрян за проверка от полицейски орган при управление на мотоциклет, който бил без регистрационна табела. След справка в системата на МВР било установено, че обвиняемият е неправопособен водач, а управляваният мотоциклет не е регистриран в централната база „Контрол на автомобилния транспорт“ на Министерство на вътрешните работи.

3. Обвиняемият бил отведен в сградата на Районно управление на Министерство на вътрешните работи – Луковит (наричано по-нататък РУ Луковит), където срещу него полицейски инспектор съставил два броя Акт за установяване на административно нарушение, единият от които за това, че управлява мотоциклета без да е регистриран по надлежния ред и без поставена регистрационна табела в нарушение на чл. 140, ал. 1 ЗДвП.

4. Разследващ полицай от сектор „Разследване“ в РУ Луковит образувал в условията на неотложност по реда на чл. 356, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (наричан по-нататък НПК) бързо наказателно производство №124/2020 г. по описа на РУ Луковит срещу AZ за извършено престъпление по чл. 345, ал. 2 НК

5. На 01.06.2020 г. разследващият полицай докладвал по реда на чл. 356, ал. 2 НПК на прокурора за образуването на 29.05.2020 г. бързо производство срещу обвиняемия, посочвайки, че производството е започнало с разпит на свидетел.

6. При разпита на AZ в качеството му на обвиняем и в присъствието на защитник заявил, че съжалява за извършеното и не е съзнавал, че това е престъпление. Ако знаел, че извършеното е престъпление, никога не би управлявал мотора без регистрационна табела.

7. При предявяване на разследването защитникът адв. Р. М. изразил становище, че извършеното съставлява административно нарушение, а не престъпление предвид добрите характеристични данни за обвиняемия.

8. Обвиняемият е роден на 22.07.1998 г., не е осъждан, не е освобождаван от наказателна отговорност, няма криминални регистрации, не е извършвал противообществени прояви и не е нарушавал обществения ред, неграмотен, самоопределя се като принадлежащ към ромската общност.

9. Обвиняемият не е придобивал правоспособност да управлява моторно превозно средство и преди процесния случай е санкциониран 3 пъти за нарушения на Закона за движението по пътищата.

10. С внесено в съда постановление прокурорът е изложил твърденията си за обстоятелствата, при които е извършено деянието – посочени са данните за личността на обвиняемия и това, че 2 пъти като непълнолетен е санкциониран за това, че управлява моторно превозно средство без да е правоспособен. Според прокурора обвиняемият закупил мотоциклета от неустановено лице, като не предприел действия за регистрирането му пред органите на „Пътна полиция“, а започнал да го управлява. На 29.05.2020 г. обвиняемият потеглил с мотоциклета към хранителен магазин в гр. Луковит, в близост до който се намирал екипа на Зонално жандармерийско управление – Плевен. Служителите възприели мотоциклета и тъй като водачът бил без предпазен шлем, го спрели за проверка. В хода на проверката установили, че водачът е и неправопособен. Описани са последвалите действия по съставяне на актове за установени административни нарушения и справка по номера на рамата за управлявания мотоциклет, според която същият не бил регистриран. В постановлението няма изрично становище на прокурора защо приема, че в случая извършеното е с обществена опасност от степен, квалифицираща деянието като престъпление, а не като нарушение.

ОТНОСИМИ ПРАВНИ НОРМИ

Българското право

НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС

11. В член 345, алинея 2 (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 95 от 2016 г.) е регламентиран състав на престъпление по транспорта, съгласно който наказанието по ал. 1 (лишаване от свобода до една година или глоба от 500 до 1000 лева) се налага и на онзи, който **управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред.**

12. В член 78а са уредени условията, при които обвиняемо пълнолетно лице се освобождава от наказателна отговорност от съда и му се налага наказание от хиляда до пет хиляди лева, а именно: за умишлено престъпление се предвижда наказание лишаване от свобода до три години или друго по-леко наказание; деецът не е осъждан за престъпление от общ характер и не е освобождаван от наказателна отговорност по този ред; ако от престъплението са причинени имуществени вреди, те да са възстановени.

НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

Член 301, алинея 1 При постановяване на присъдата съдът обсъжда и решава следните въпроси:

1. има ли извършено деяние, извършено ли е то от подсъдимия и извършено ли е виновно;
2. съставлява ли деянието престъпление и правната му квалификация;....

алинея 4 (Нова – ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г.) При решаване на въпроса по ал. 1, т. 2 съдът се произнася и дали извършеното деяние съставлява административно нарушение.

Член 305, алинея 6 (Нова – ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г.) В случаите по член 301, алинея 4 съдът признава подсъдимия за невинен и му налага административно наказание, когато извършеното деяние се наказва по административен ред в предвидените в особената част на Наказателния кодекс случаи или когато съставлява административно нарушение, предвидено в закон или указ.

ЗАКОН ЗА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА, обнародван в ДВ бр. 20/1999 г.

- 13.** Съгласно **член 140, алинея 1** (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2017 г., в сила от 31.01.2017 г., изм., бр. 105 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) **по пътищата**, отворени за обществено ползване, **се допускат само моторни превозни средства и ремаркета, които са регистрирани и са с табели с регистрационен номер, поставени на определените за това места...**
- 14.** Съгласно **алинея 2** условията и редът за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства, **се определя с наредба** на министъра на вътрешните работи, съгласувано с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на отбраната.
- 15.** В **член 175, алинея 3** (Нова – ДВ, бр. 101 от 2016 г., в сила от 21.01.2017 г.) е предвидено, че се наказва с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 6 до 12 месеца и с глоба от 200 до 500 лв. водач, който управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред или е регистрирано, но е без табели с регистрационен номер.

НАРЕДБА № I-45 от 24.03.2000 г. за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства (Наричана по-нататък Наредбата), обнародвана в ДВ брой 31 от 2000 г.

- 16. Член 1, алинея 1** предвижда, че тази наредба определя условията и реда за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркетата, теглени от тях, собственост на български физически и юридически лица, както и реда за служебно предоставяне и за предоставяне срещу заплащане на данни за регистрирани пътни превозни средства.
- 17. С алинея 2** изрично е предвидено, че тази наредба се прилага и спрямо гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства

Правото на Съюза

КОНВЕНЦИЯ ЗА ЗАЩИТА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И ОСНОВНИТЕ СВОБОДИ

19. Съгласно член 5, § 1 „Всеки има право на свобода и сигурност. Никой не може да бъде лишен от свобода, освен в следните случаи и само в съответствие с процедури, предвидени в закона:...”

ДОГОВОР ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

20. В член 6, параграф 3 от Договора за ЕС предвижда, че основните права, както са гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и както произтичат от общите конституционни традиции на държавите-членки, са част от правото на Съюза в качеството им на общи принципи.

ДОГОВОРА ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

21. Съгласно чл. 90 и чл. 91, § 1, в) от Договора мерките за подобряване безопасността на транспорта попадат в рамките на общата транспортна политика.

22. През 2014 г. са приети законодателни мерки от „Пакета за техническа изправност“, включващ **Директива 2014/45/ЕС относно периодичните прегледи за проверка на техническата изправност**, Директива 2014/47/ЕС относно крайпътната техническа проверка на изправността на търговски превозни средства и **Директива 2014/46/ЕС относно документите за регистрация на превозни средства**.

23. В член 21 на Директива 2014/45/ЕС е предвидено задължение за държавите членки да установят система от санкции за нарушаване на разпоредбите на настоящата директива и вземат всички мерки, за да гарантират прилагането им. Тези санкции следва да бъдат ефективни, съразмерни, възпиращи и недискриминационни.

24. Изискванията на Директива 2014/45/ЕС относно периодичните прегледи за проверка на техническата изправност и Директива 2014/46/ЕС относно

документите за регистрация на превозни средства са въведени в българското законодателство с § 25 на Закона за изменение на Закона за движението по пътищата (ДВ, бр. 2 от 2018 г.) и § 6в. (ДВ, бр. 97 от 2017 г.) на Закона за движението по пътищата, както и с § 21 (ДВ, бр. 20 от 2018 г.) от Наредбата

ХАРТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

25. В член 49 са уредени принципите на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието, предвиждащи, че „Никой не може да бъде осъден за действие или бездействие, което в момента на извършването му не е представлявало престъпление съгласно националното или международното право....“ и че „Тежестта на наказанията не трябва да бъде несъразмерна спрямо престъплението“

Мотиви на запитването

26. Според съображенията на Директива 2014/45/ЕС и Директива 2014/46/ЕС регистрационният режим на превозните средства и прегледите за проверка на техническата им изправност са част от мерките на Съюза, гарантиращи, че превозните средства се поддържат в безопасно състояние по време на използването им, както и гаранция, че разрешението за използване в пътното движение, когато превозното средство представлява непосредствен риск за пътната безопасност, може да бъде временно отнето.

27. Първоначалната регистрация осигурява административно разрешение за началото на експлоатацията на превозното средство в пътното движение. Това разрешение може да бъде отнето, когато техническото му състояние представлява риск за движението

28. Тези правила са транспонирани във вътрешното право на Република България със Закона за движението по пътищата и горесцитираната Наредба за регистрациите. Двата нормативни акта предвиждат подробно условията за първоначална регистрация, за спиране, за временно отнемане и за служебно прекратяване на същата.

29. Вътрешното право предвижда санкции за нарушение на транспонирани

правила. За деянието „управление на моторно превозно средство по отворените за обществено ползване пътища, което не е надлежно регистрирано“, се предвиждат два вида отговорност – административна и наказателна.

30. Липсата на надлежна регистрация, което е условие за санкциониране и в двата случая, може да бъде в резултат на различни предхождащи това административни действия/бездействия – липса на първоначална регистрация, прекратена регистрация – по заявление на собственика, служебно прекратена регистрация или временно отнета регистрация.
31. Служебно прекратяване на регистрацията, което се отразява в автоматизираната информационна система на Министерство на вътрешните работи за контрол на автомобилния транспорт, може да се наложи, когато: за автомобила не е сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“; при наложена принудителна административна мярка за определени нарушения; когато новият собственик не е пререгистрирал превозното средство в 2-месечен срок от придобиването;
32. В съображение 3 на Директива 2014/45/ЕС е указано, че режимът, който държавите установят, трябва да предвиди процедури за регистрация на превозните средства, даващи възможност за временно прекратяване на разрешението превозното средство да се използва за движение по пътищата, когато превозното средство представлява непосредствен риск за пътната безопасност.
33. Налице е пълно съвпадение в обективните признаци, включени в съставите на административното нарушение и на престъплението. Според член 175, алинея 3 ЗДвП – наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 6 до 12 месеца и с глоба от 200 до 500 лева водач, който **управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред** или е регистрирано, но е без табели с регистрационен номер. В текста на член 345, алинея 2 НК се регламентира състав на престъпление по транспорта, съгласно който наказанието по алинея 1 (**лишаване от свобода до една година** или глоба от 500 до 1000 лева) се налага и на онзи, който **управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред**.
34. Вътрешното право не предвижда каквито и да било обективни критерии, които да позволяват да се определи степента на обществена опасност, въз основа на която едно конкретното деяние да бъде квалифицирано като нарушение или като

престъпление. Не се отчитат и различните хипотези, при които се налага извод, че регистрацията не е надлежна – липса на първоначална регистрация, служебно прекратена регистрация, временно отнета поради технически неизправности, изтекъл срок на временна регистрация и прочее.

- 35.** Българското право предвижда такива критерии при други нарушения на правилата за движение. Например, управлението на моторно превозно средство под въздействието на алкохол се квалифицира според количеството на алкохол в кръвта – от 0.5 до 1.2 на хиляда е административно нарушение, а над 1.2 на хиляда – престъпление, при повторност деянието е престъпно и при количество на алкохола над 0.5 на хиляда (член 343б, алинея 1 и алинея 2 НК). Управлението от неспособен водач е административно нарушение, а при повторност в рамките на следващата 1 година, деянието се квалифицира като престъпление (член 343в, алинея 1 НК).
- 36.** Липсата на яснота кои обстоятелства завишават обществената опасност до степен, че деянието от нарушение се счита за престъпление, води до разнопосочна съдебна практика. Могат да бъдат открити три групи съдебни актове: 1. такива, в които съдилищата приемат тезата на прокурора, че извършеното е престъпление; 2. Такива, в които съдилищата оправдават подсъдимите по повдигнатите обвинения, приемайки, че деянието не е престъпление, а съставлява нарушение, за което им налагат предвиденото в ЗДвП наказание; 3. такива, по повод на жалби срещу наказателни постановления, с които на лицата са наложени административни наказания за извършени нарушения и от които е видно, че наказателните постановления са издадени след прекратяване на наказателното производство от прокурор.
- 37.** В следващите параграфи ще бъдат посочени примери за всяка от обособените групи, които илюстрират разнообразието на критерии, въз основа на които съдебната практика степенува обществената опасност на извършеното.
- 38.** В мотивите на **Решение по АНД №732/17** на РС Сливница, с което обвиняемият е оправдан да е извършил престъпление по чл. 345, ал. 2 НК, тъй като деянието според съда съставлява нарушение, а не престъпление, са изтъкнати следните аргументи за формиране на този краен извод: „Обстоятелството, че **обвиняемият не е знаел**, че мотопедът подлежи на регистрация само по себе си не би могло да доведе до извод за несъставомерност на деянието, доколкото незнанието на закона не оправдава, но това обстоятелство, преценено на

плоскостта на житейската логика и общоизвестното обстоятелство, че **мотопеди от посочената категория рядко се регистрират**, обосновава изводите на съда, касателно **ниската степен на обществената опасност на извършеното** от обвиняемия, която не би могла да обоснове ангажирането на наказателната му отговорност за извършено престъпление. Следва да се отбележи, че обвиняемият се е движел **в рамките на населеното място**, което от своя страна също сочи на една **изключително ниска степен на обществена опасност**. В тази връзка съдът отчете, че, макар и отворен за обществено ползване, пътят, по който се е движел обвиняемият, е бил **във вътрешността на града**, където възможността за възникване на ПТП е с по-нисък интензитет, отколкото тази по път извън населеното място, предвид законоустановените ограничения на скоростта за движение. По делото не е установено обвиняемият да е управлявал мотопеда с превишена скорост, нито с поведението си да е застрашил другите участници в движението по пътищата. Управлението на МПС без регистрационни табели е забранено от законодателя, като целта на разпоредбата (предвид формалния характер на деянието) е да се предотврати възможността на водача да се укрие при евентуално настъпване на ПТП с негово участие, доколкото именно регистрационната табела служи за индивидуализация на моторното превозно средство, респ. тя служи и за идентификация на собственика му. В настоящия случай съдът намира, че защитаваните обществени отношения **не са били застрашени в изискуемата съгласно НК степен**, обосноваваща ангажирането на наказателната отговорност на обвиняемия дори и по реда на чл. 78а НК. Преценката е конкретна и се прави на база съвкупния анализ на данните по делото, сред които следва да бъдат взети предвид и тези **относно личността на обвиняемия**, който е с **чисто съдебно минало** и който е бил санкциониран за **нарушения по ЗДвП едва два пъти** (последното от които за нарушение, извършено при условията на идеална съвкупност с инкриминираното деяние, и изразяващо се в липса на валидно свидетелство за управление на МПС от съответната категория). Наред с това съдът при преценката си относно обществената опасност на конкретното деяние взе предвид и **вида на управляваното, но нерегистрирано МПС**, което е мотопед с ограничена кубатура, което от своя страна не позволява развиването на висока скорост, която именно е една от основните причини за настъпване на пътно-транспортни произшествия.

39. Същият процесуален изход е достигнат и във **ВАНД №741/2018 г.** на Софийския окръжен съд, който е изтъкнал следните обстоятелства, според които деянието следва да се квалифицира като нарушение: „В конкретния случай, по-ниската степен на обществена опасност, произтича в зависимост от редица конкретни обстоятелства, характеризиращи настоящия случай, а именно: **краткият срок, в който е осъществено деянието**, предмет на обвинението –на 14.10.2018 г. от закупуването на автомобила от гражданин на Р Австрия на 8.10.2018 г. и вносът на същия – на 9.10.2018 г., безспорно влияе и има значение за размера на опасността- степента на засягане на обществените отношения, независимо от обстоятелството, че изпълнителното деяние се състои в управление на нерегистрирано МПС и дори лицето привлечено към отговорност, може да е лице, различно от собственика, на когото е предоставен едномесечен срок, съгл. чл. 3, ал. 1 от Наредба № 1 -45 /2000 г.; **имущественото състояние на подсъдимия, който е безработен и семейното му положение** –баща на три малолетни деца – съответно на – 8, 6 и 2 годишна възраст произтичащо от горното обстоятелство е и формата на вината, при която е осъществено престъплението, с **цел задоволяване на образователни, здравословни и др. нужди на децата**, свързани с придвижването им през есенния сезон, мотивите и подбудите за извършване на престъплението, обвиняемият не е целял пряко нарушаване на законовите норми, но се е примирявал и съгласявал с престъпния резултат, преследвайки пряко иначе правомерна цел- родителска грижа за децата не на последно място – обстоятелството, че обвиняемият до извършване на настоящото деяние е **съблюдал закона и обществените норми на поведение**, което е видно от справка му за съдимост, проявеното **искрено разкаяние** за стореното, още непосредствено пред служителите на реда, констатирани осъществяването на деянието. Престъплението по чл. 345, ал. 2 НК е такова на просто извършване, целта на законодателя е да обезпечи информация за деянието и идентифициране на извършителя, в случай на осъществяване на ПТП, под формата на престъпление или административно нарушение. Доколкото такова не е било констатирано да от служителите на реда осъществили проверката да е извършено, паралелно с настоящото и опасността това да се случи е съответна и пропорционална на краткия срок от вноса на автомобила до установяването на деянието, едновременно с това – се **касае за малко по размерите си населено място**, с по –голяма степен на **близост и**

познанство между жителите, поради което и – вероятността деецът да не бъде разпознат и да се укрие след осъществяване на транспортен инцидент е минимална.“

40. Едновременно с това подобни обстоятелства са били оценени от състав на **Върховния касационен съд по н.д.№731/2019 г.** като обуславящи значително по-висока степен на обществена опасност, която е мотивирала най-висшата съдебна инстанция да отмени оправдателната присъда на въззивната инстанция, изтъквайки следните аргументи: „Несподелимо е на първо място съображението, че подсъдимият не се е възползвал от служебното си положение – касае се за общо задължение на всички граждани да имат правносъобразено поведение и само по себе си спазването му не е основание за допълнително премиране, а свързано с него фактът, че **като кмет на [населено място] е познат на хората в региона и разпознаваем за служителите на реда** не дерогира задължението за управление на регистрирано МПС, гарантирано чрез предвидената наказателна (чл. 345, ал. 2 от НК) и административно - наказателна отговорност (чл. 175, ал. 3 от ЗДвП). Да се приеме обратното би изключило необходимостта познатите на контролните органи лица да извършват въобще действия по регистриране на собствените си и управлявани от тях МПС, което очевидно е неприемливо. **Липсата на състоятелна причина**, налагаща личното управление на напълно нередовно за движение МПС, като **ирелевантна за преценката на обществената опасност е категорията на пътя**, по който е извършено движението, също не допринася за снижаване, до степен както е подходил въззивният съд - изключване на каквато и да е възможност за засягане на защитимите с престъплението обществени отношения, свързани с правилното и безопасно функциониране на транспорта. Накрая, **положението на подсъдимия** свързано с упражняване на възложена му от държавата власт **поставя завишени изисквания към поведението му** и третира неспазването им като такова с по-широк отзвук в обществото, в сравнение с останалите лица. Преценено в този аспект, с оправдаването му по чл. 345, ал. 2 от НК, постигане целите на генералната превенция е съществено компрометирано, защото предпоставя преценка за безнаказаност и създава условия за неспазване на правовия ред. **Неотносим** към обсъжданите въпроси и неправилно ценен в обема на включените в преценката за приложението на чл. 9, ал. 2 НК е **краткият срок от вноса на автомобила до извършване на**

инкриминираното деяние. В обобщение може да се заключи, че конкретният случай – управление на нерегистрирано МПС, при **отсъствие на налагаща ползването му причина, свързана с опазване на висше благо, като живота или здравето например,** не разкрива различие от типичните случаи на извършване на това престъпление и в този смисъл не позволява извод за някаква особеност, предполагаща характеризирането му като малозначително ... Наличието на обстоятелства, вярно оценени от въззивният съд като разкриващи **ниска обществена опасност на самия деец,** към които правилно са отнесени **чистото му съдебно минало и съвременното признание,** сочещо на осъзната критичност към стореното, **не могат да заместят или подменят посочените по-горе обстоятелства,** поради наличието на които деянието, от своя страна, не може да получи същата оценка, респективно да се третира като малозначително. Още повече, че за разлика от маловажността по чл. 93, т. 9 от НК, при която съдебната практика константно приема, че необходимата преценка обхваща не само обществената опасност на деянието, но и тази на дееца..., за изключващата обществената опасност, а от там и престъпния характер на деянието малозначителност **личността на дееца не е от решаващо значение ...“**

41. В третата група съдебни актове се установява, че при идентични обстоятелства лицата са санкционирани изначално по административен ред. Например от Решение по **АНД №1014/2020** на РС Монтана може да се установи, че нарушителят е управлявал нерегистриран мотопед без регистрационен номер в нарушение на чл. 140, ал. 1 ЗДвП, като едновременно с това водачът е бил и неспособен. Съдът е намалил наложената административна глоба от 500 на 300 лева, като смекчаващи отговорността му обстоятелства е посочил, че извършителят е безработен и е признал вината си.

42. В съдебните актове, постановени в производства с административно наказателен характер, има и такива, при които в случаите, когато регистрацията е била служебно прекратена с отбелязване в автоматизираната система на това обстоятелство, се приема, че няма виновно извършено нарушение, тъй като водачът не е знаел за прекратената регистрация. Например в Решение № 260092 от 9.09.2020 г. на РС - Варна по **АНД №2890/20** г. е прието, че „нарушението по чл. 175, ал. 3 ЗДнП (идентично по състав с престъплението по чл. 345, ал. 2 НК) е формално, на просто извършване и като такова според теорията и константната

съдебна практика (в това число и такава със задължителен характер) може да бъде извършено само умишлено и то при форма на вината пряк умисъл.“

43. Противоположни правни аргументи се съдържат в другата група съдебни решения, с които се приема, че нарушението по чл. 175, ал. 3 ЗДвП може да бъде извършено и непредпазливо. Например в касационно Решение № 1129 от 28.08.2020 г. на АдмС - Бургас по **КАНД №1171/20** е прието, че „законовата последица от неизпълнението на задължението да се регистрира закупеният автомобил в предвидения от законодателя срок, е служебно прекратяване на регистрацията на автомобила, на основание чл. 143, ал. 15 ЗДвП. Нормата на чл. 140 ЗДвП не изисква конкретна форма на вина, за да се счете нарушението за съставомерно, т. е. то може да бъде извършено както при умисъл, така и при непредпазливост. Съгласно чл. 7, ал. 2 ЗАНН, непредпазливите деяния не се наказват само в изрично предвидените случаи, като в разпоредбата на чл. 175, ал. 3 от ЗДвП не се изключва наказуемостта при тази форма на вината. В качеството си на собственик и водач на МПС, К. е бил длъжен да познава закона и да предвиди последиците от неизпълнение на задължението си да регистрира своя автомобил в двумесечен срок от неговото придобиване.“
44. Обсъдените представителни актове очертават противоречието в тълкуването на посочените правни норми от българското право и различното им прилагане в съдебната и прокурорската практика.
45. В тази връзка внимание заслужават мотивите на окончателно съдебно Решение по **ВНАХД №825/2018** г. на Софийския апелативен съд, с което е отменено решение на Софийски градски съд, с кое обвиняемият е бил признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 345, ал. 2 от Наказателния кодекс, за което и предвид наличието на основанията за това е бил освободен от наказателна отговорност и му е наложено административно наказание глоба в размер на 1000 лева. Мотивите на първоинстанционният съд за обстоятелствата, които завишават обществената опасност на деянието до степен, че същото представлява престъпление, а не нарушение са следните: изминал е голям период от време между момента на вноса на нерегистрирания мотоциклет до деянието, с което извършителят е демонстрирал трайно неспазване на законния ред в страната; бил е неправопособен; предизвикал е пътно транспортно произшествие; липсата на задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, като е изтъкнато и това, че обвиняемият е бил кандидат за народен представител

в Народното събрание, което предполага, че изискванията към поведението му за завишени.

46. В мотивите си да отмени горното решение и да оправдае обвиняемият, въззивният съд е обсъдил следните принципни въпроси. На първо място от сравнението на съставите на чл. 345, ал. 2 НК и чл. 175, ал. 3 ЗДвП е изведено, че „едно и също деяние едновременно се третира като административно нарушение и престъпление, като разликите са в предвидената санкция и в процесуалния ред за налагането им, но не и в обективната страна на деянията. Това е законодателно решение, което съществува и в други държави, но в този случай са създадени допълнителни механизми за уточняване на разликата в подхода, като изрично са посочени в състава на престъплението онези обстоятелства, които водят до увеличаване на степента на обществена опасност на деянието. Това могат да бъдат завишени по размер общественоопасни последици, характерни елементи за начина, мястото и времето на извършване на деянието, които са от естество да доведат в общия случай до завишаване на обществената опасност и укоримост на деянието...“

47. Съставът на апелативния съд е обсъдил въпроса дали „така осъществената криминализация е в състояние да доведе до реализиране на наказателна отговорност или по начина на нейното осъществяване тя е изначално негодна да породи целения наказателноправен ефект...“. При историческия анализ съдът е установил, „че при приемането на закона за изменение на НК, обнародван в ДВ, бр. 95 от 2016 г., законодателят не е посочил нито в мотивите, нито при обсъжданията в правната комисия и в пленарно заседание, конкретни съображения, налагащи обявяването за престъпление на съществуващото административно нарушение, изразяващо се в управление на моторно превозно средство без регистрация в съответната служба на МВР. В обнародвания текст на чл. 345, ал. 2 НК липсват каквито и да е признаци от обективната страна, които да позволяват разграничаване на престъплението от административното нарушение по степен на обществена опасност или други утежняващи деянието или дееца признаци.“. Така е достигнал до решаващия правен извод, че се касае за „привидна (негодна) криминализация на нарушението, свързано с управление на МПС, което не е регистрирано по надлежния ред. В случая се касае за приемане на нов наказателен закон, чието прилагане би довело до нееднакво третиране на еднакви случаи, а това е в противоречие с принципа за

равнопоставеност на гражданите, установен в чл. 6 от Конституцията на РБ и основните принципи на правото на Европейския съюз, като принципът на правната сигурност, защита на оправданите правни очаквания, принципът на пропорционалността. Всички тези принцип са обвързващи за Република България на основание чл. 6, параграф 3 от ДЕС. Те са част от правния ред на Съюза и служат за тълкуване освен нормите на правото на ЕК, но и за определяне на „законосъобразността“ както на актовете на институциите, така и на държавите членки. Едновременното прилагане на съставите на престъплението и административното нарушение за едно и също деяние ще доведе до нееднаквото третиране на извършителите, доколкото спрямо тях ще бъде приложена различна по интензитета репресия **в зависимост от волята на длъжностното лице по установяване на нарушението или прокурора**. В закона липсват обективни разграничителни елементи, поради което гражданите не са в състояние да предвидят последиците от извършеното деяние, което е в противоречие с принципите за правната сигурност и оправданите правни очаквания. Липсата на съответствие, изведено от закона, между обществена опасност и престъпния характер на деянието, е в нарушение на принципа за законоустановеност на престъпленията и наказанията и за пропорционалност, доколкото при едни и същи обстоятелство едно деяние може да бъде едновременно престъпление и административно нарушение, а това води до несъответствие между тежестта на деянието и строгостта на предвидената санкция.“

48. Съдебното решение по ВНАХД №825/18 на Софийския апелативен съд е постановено при особено мнение на единия член от състава на съда, който е изложил своите аргументи, че „Съдът е задължен да прилага действащия закон, такъв какъвто е – **„Dura lex, sed lex“**“. Волята на законодателя е лицата, които управляват нерегистрирани превозни средства да носят наказателна отговорност...Мнозинството от състава отказва да прилага действащия закон в противоречие с всички правни принципи, касаещи дейността на съда и заложи в Конституцията и ЗСВ, каквато възможност не е предоставена на никой съд в страната. С други думи, съдът няма право да не приложи закона.“
49. Съобразявайки цитираните национални норми и националната съдебна практика за запитвания съд възниква съмнение, дали българското право, предвиждащо наказателна отговорност за нарушение на регистрационния режим на моторните

превозни средства, който е част от общата транспортна политика на ЕС, съответства на принципа за законоустановеност на престъпленията и наказанията, както и на изискването за пропорционалност.

- 50.** Съмненията на запитващия съд се базират на критериите, поставени от практиката на Европейския съд по правата на човека, потвърдени от Договора за европейския съюз и от практиката на Съда на ЕС.
- 51.** В Решение от 03.05.2007 г. (голям състав), *Advocaten voor de Wereld VZW*, **C-303/05**, § 49 – 50 СЕС напомня, че „принципът за законоустановеност на престъплението и наказанието (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), който е част от общите принципи на правото, залегнали в основата на общите конституционни традиции на държавите-членки, е провъзгласен и в различни международни договори, и по-конкретно в член 7, параграф 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (вж. в този смисъл по-конкретно Решение от 12 декември 1996 г. по дело *X*, С 74/95 и С 129/95, *Recueil*, стр. I 6609, точка 25 и Решение от 28 юни 2005 г. по дело *Dansk Rørindustri* и др./Комисия, С 189/02 Р, С 202/02 Р, С 205/02 Р до С 208/02 Р и С 213/02 Р, *Recueil*, стр. I 5425, точки 215 до 219). Този принцип изисква законът ясно да определи престъпленията и наказанията за тях. Това условие е изпълнено, когато от редакцията на приложимата разпоредба и при нужда чрез тълкуването ѝ от съдилищата правните субекти могат да разберат за кои действия и бездействия се предвижда наказателна отговорност (вж. по-конкретно , Решение на Европейския съд по правата на човека от 22 юни 2000 г. по дело *Соѐте* и др./Белгия, *Recueil des arrêts et décisions* 2000 VII, § 145).“
- 52.** Запитващият съд също така съобрази тълкуването относно изискванията за яснота и предвидимост, дадено от СЕС в § 59 – 60 на Решение от 12.02.2019 г. по дело **C-492/18 PPU**, че целта на гаранциите на свободата, закрепени както в член 6 от Хартата, така и в член 5 от ЕКПЧ, по-специално се изразява в защитата на лицата от произвол. Следователно, за да съответства на тази цел, изпълнението на мярка за лишаване от свобода трябва в частност да е лишено от всякакъв елемент на недобросъвестност или измама от страна на властите (решение от 15 март 2017 г., *Al Chodor*, С 528/15, EU:C:2017:213, т. 39 и цитираната съдебна практика)... правото му на свобода, то е обвързано със спазването на стриктни гаранции, а именно наличието на правно основание, което да го обосновава, като това правно основание трябва да отговаря на

изисквания за яснота, предвидимост и достъпност, за да се избегне всякакъв риск от произвол, както следва от точка 58 от настоящото решение (вж. в този смисъл решение от 15 март 2017 г., Al Chodor, C 528/15, EU:C:2017:213, т. 40 и цитираната съдебна практика).

- 53.** Запитващият съд, изхождайки от това, че едно от предвидените наказания в член 345, алинея 2 НК е лишаване от свобода, съобрази и критериите, поставени от Европейската конвенция за правата на човека относно законността на всяко лишаване от свобода: да е предвидено в закона; националното право да отговаря на изискваният на Конвенцията за качество (да е достатъчно установимо и сигурно) и прилагането на закона да в съответствие с общите принципи на Конвенцията и лицата да са защитени от произвол.
- 54.** В Решение по делото **Medvedyev v. France** ECHR – 2010 Голямата камера посочва, че стандартът за законност „изисква всички закони да бъдат достатъчно точни, за да се избегне всякакъв риск от произвол и да се позволи на гражданите, ако е необходимо с подходящ съвет да предвидят – до разумна степен предвид обстоятелствата по делото – последиците, до които може да доведе дадено действие“
- 55.** По изложените съображения за Луковитския районен съд правилното решаване на спора, повдигнат с постановлението на Районната прокуратура, изисква отговор на въпроса дали цитираните основни принципи на правото на ЕС са спазени, затова

ОПРЕДЕЛИ:

ОТПРАВЯ ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ на основание чл. 267, ал. 2 ДФЕС със следните въпроси:

1. Принципът на законоустановеност на престъплението и наказанието допуска ли национална правна уредба, която за едно и също деяние – управление на моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред, предвижда едновременно административна и наказателна отговорност, без да има критерии, които да позволяват обективно степенуване на обществената опасност?
2. В случай, че Съдът на ЕС отговори отрицателно на първия въпрос, какви са правомощията на националния съд, за да осигури ефективно приложение на принципите на правото на ЕС?

3. Процесуалната възможност съдът да оправдае лицето по обвинението в извършено престъпление като му наложи административно наказание, представлява ли достатъчна гаранция срещу произволно приложение на закона?
4. Наказанието лишаване от свобода до една година съразмерно ли по смисъла на чл. 49, т. 3 ХОПЕС за престъпление, извършено чрез управление на МПС, което не е регистрирано по надлежния ред?

СПИРА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ДЕЛОТО до произнасяне на СЕС на основание чл. 23 от Статута на Съда на ЕС

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕПИС от определението да се изпрати на страните и на Отдел „Право на ЕС и процесуално представителство пред Съда на ЕС“ в дирекция „Международно право и право на ЕС“ в Министерството на външните работи

Владислава Цариградска

Съдия от Районен съд Луковит